

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . . .
Pe o lună . . . 2 .
Nrul de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Doi miniștri-președinți noi

Periclită țară este Ungaria aceasta! Nici un alt stat din lume n'are ce are ea. Înainte de toate avem o »idee de stat«, care este contrară constituției. Avem mai departe un sistem de guvernare dualistic, care ne impune datoria să mergem mână în mână cu cealaltă parte o monarhie pentru păzirea și conservarea intereselor comune, noi însă din contră împingem tot mai mult ca guvernele noastre să fie formate din bărbați politici, cari sânt adversari declarați a legăturilor între cele două părți ale monarhiei. Avem apoi contracte formale sau »pacturi« între rege și guvern, avem crize de guverne, cari se prelungesc: nu cu lunile, ci cu anii, și nu numai crize cronice sau latente, la cari durata lor mai îndelungată ar afla oarecare explicație, ci crize acute și deschise cu guvernul în starea demisiei, pornite în primăvară și nesfârșite nici acum în toiu iernii. Și acum mai avem ceva ce n'are nimeni, avem doi miniștri președinți deodată.

Lucrul acesta particular al nostru, ce l am dobândit ca dar de Crăciun, are lipsă de o explicație pentru ca să fie înțeles chiar de noi, care ne-am deprins cu fel și fel de abnormități. Doi oameni fruntași politici, Lukács și contele Khuen-Héderváry primesc porunca a se prezenta în audiență la rege. Fiecare este primit de rege în particular, și fiecare se întoarce dela Viena la Budapesta și intră, iarăși fiecare pentru sine, în negocieri cu guvernul demisionat și cu par-

tidele politice pentru formarea unui nou guvern. Este evident că acești doi oameni politici n'aveau o misiune comună de îndeplinit. Aveau amândoi însărcinarea a se orienta la Budapesta asupra formării unui guvern nou, însă nu cu aceeași directivă și pe aceeași cale. Prin urmare dela început reg le pune în lucrare deodată două acțiuni paralele în diferite direcțiuni. Atât d. Lukács cât și contele Khuen-Héderváry se întorc la Viena și iarăși fiecare pentru sine face raport regelui. După audiențe biroul de corespondență oficial din Viena, telegrafiază în toată lumea și și la Budapesta că contele Khuen-Héderváry este designat de ministru-președinte, și biroul de corespondență ungurească și răspândit această știre. Numai după vre-o câteva ore mai târziu birourile de corespondență oficiale au primit ordin a revoca știrea și a publica că d. Lukács a fost însărcinat cu formarea ministrului. Zăpăceala produsă prin aceste știri contradictorii nu este întâmplătoare și la nici un caz nu este provocată de o greșală a funcționarilor din biroul de presă oficial. Ci ea caracterizează în mod foarte pronunțat misiunea paralelă a d-lor Lukács și Khuen-Héderváry, care nu s'a terminat nici în momentul de față. Atât unul cât și altul n'a întimpinat în negocierile lor prealabile piedeci de neînvinș.

Amândoi puteau fi deci designați de miniștri-președinți, firește fiecare la rândul său. Deoarece Lukács se vede a fi avut misiunea a încerca un compromis cu conducătorii actualului parlament, lui se cuve-

nea pasul, înaintea contelui Khuen-Héderváry. Dacă cu toate acestea biroul de presă s'a grăbit a publica într'altă formă hotărârea monarhului, dovedește că la Viena misiunea lui Lukács este considerată mai mult ca una din formele constituționale, ce trebuie încercată și dusă până în capăt, cu toate că ea nu promite vre-un succes. Intreg decursul crizei acute îndelungate este caracterizat prin asemenea forme constituționale, despre care dela început se știa că nu pot scoate țara din încurcăturile, în cari a intrat. Să se mai încerce a um și aceasta și pentru că toți să iee la cunoștință, mai ales cei direct interesați, că este ultima în ercare — al doilea ministru prezident designat este aici, gata și el să între în acțiune, firește pe alte căi decât cele ce s'au încercat în trecut.

Poate că supt presiunea acestui al doilea ministru prezident partidele, în deosebi partidul independist de supt conducerea lui Justh, au să-și mai supuie încă odată unei revizii programul lor, și misiunea lui Lukács să reușească pentru moment. În acest caz, firește, al doilea ministru prezident designat ar rămânea deocamdată în neactivitate.

Ziem deocamdată, fiindcă nici în cazul când Lukács a forma cu ajutorul lui Justh un minister și o majoritate în parlament, criza n'ar fi încă pe deplin înlăturată. Da a Lukács nu poate să dea nici un fel de asigurare pentru înființarea băncii ungurești independente și Justh cu toate aceste intră în joc, orice »formulă« s'ar găsi prin aco-

Pe perna visurilor...

Pe perna visurilor mele
Se scutur florile de dor
Și 'n sufletu-mi robii de jele
Nădejțile plâpânde mor.

Neconținut aș vrea să-mi plângă
Doinirea dulce de caval,
Când trece luna peste codrii
Și cântă plopilor de pe mal.

Să șed în parc furat de gânduri,
Cum stam cu tine mai de mult
Și cântecul de filomelă
Cu ochii 'n lacrimi să-l ascult.

Să-mi cânte cornul de pe culme
Să-mi plângă frunzele de fagi
Și dorul tău să mă adoarmă
In visuri dulci, în visuri dragi.

A. Cotruș.

Entuziasm.

De E. Bianu.

Acel spirit tainic și armonios, ce plutește peste creațiunile geniului, pe care-l simte cititorul unei cărți sau privitorul unei statue îl numim — entuziasm.

Orice operă de artă, fiindu-ne simpatică, ne transpune în regiuni mai înalte, mai fericite a vieții de rând.

»La luna unei seri de iarnă«, scrie prietenul și biograful lui Beethoven, »treceam împreună o stradă îngustă a orașelului Bonn.

»Ascultă!« îmi zise Beethoven oprindu-mă la geamul unei căsuțe mici »ascultă! Ce bucată e aceasta? E dintre sonatele mele în F. Ascultă, — ce bine o cântă!«

Deodată la mijlocul *Finalei* muzica s'a întrerupt și o voce tânguitoare se plângea; »Mai departe nu o știu. E atât de frumoasă, dar — ce folos, că nu o știu bine. Oh, singura mi dorință, de-a putea, auzi concertul din Köln!...

»Soro dragă«, îi răspunse o altă voce, »ce te tânguești de lucruri cari nu se pot schimba? Bine, știi, că abia putem plăti chiria!«

»Ai dreptate«, zise prima voce »dar a-și dori numai odată în viață să aud o muzică bună. Dar zădarnice...«

»Vino, să intrăm« zise Beethoven.

»Să intrăm?« îi replica prietenul »pentru ce?«

»Voesc să-l o cânt«, a fost răspunsul; »ai ci

am aflat simț, geniu și — însuflețire! — S'uză mă«, continuă în timp ce maestrul deschise de-a ușa — »am auzit muzica« și nu pot să rezist ispitei de-a intra. Sânt muzicant. Și eu — auzi, ce au vorbit. Ele voesc — a că, dom... — adevă, ... — îmi permiteți să vi o cânt eu?»

Un tânăr, ocupat cu repararea unei ghetete, voind tocmai a-i răspunde sorei sale, cu fața picată în ambele palme răzimate pe claviatura vechiului pian, îl privi uimit pe cel intrat.

»Vă vom mulțami«, zise el »însă pianul nostru e mizerabil și nu avem note.«

»Fără note...?« a exclamat Beethoven; »dar domnișoară. — Of, scuzați mă!« încheiase încet observând, că fata e oarbă, — »Cântați adevă după auz? Unde ați auzit melodia aceasta, dacă nu cercetați corcovele?«

»Am șezut doi ani în Brühl, unde peste noi locuia o damă tină, care cânta foarte mult la pian...«

Beethoven tăcut se așezase la pian.

Nici când nu avusesem o seară mai plăcută, nici când nu l-am auzit mai frumos cântând, astfel se exprimase prietenul său. Toți ascultătorii ședeau ca fermecați de sunetele dulci, cari când în *forte-crescendo* când într'un *piano* domol se legăneau lin în aer. Mucul de lumânare după o scurtă zbatere murise în sfeșnic. Obloanele fură deschise. Lucirea lunei, ce năvălea în odăiță poleiau în auriu fața maestrului care, pierdut în gânduri, — se opri.

»Admirabil bărbat«, zise pantofarul reculegându-se cu o voce slabă, »cine ești dta?«

perirea divergențelor politice existența între tovarăși, este de rea credință. Mai curând sau mai târziu, această rea credință trebuie să se manifeste și să spargă tovarășia. Afară de aceasta ar mai exista și încă o altă bănuială întemeiată contra unui guvern Lukács, sprijinit de partidul lui Justh. Trecutul a dovedit cu prisos că actualul parlament se codește a vota reforma electorală pe principiul sufragiului universal. Forma codirei lui nu este nici ea sinceră. Intre declarațiunile constante și repetite ale partidelor că sânt aderente votului universal reforma electorală a fost amânată până în prezent de trei ani de zile. Și astăzi dl. Justh declară ca și în trecut că vrea să voteze sufragiul universal, dar nimeni nu știe, dacă el va avea autoritatea și puterea necesară față cu partizanii săi pentru a-i determina la acest vot, pe care în tot cazul l-ar da în silă, când l-ar da. Temerea că o majoritate nouă a parlamentului actual, formată în împrejurări atât de forțate, s'ar codi și ea în acest punct esențial al compromisului intenționat, există. Ea există la noi, popoarele nemaghiare și trebuie să existe și în cabinetul Majestății Sale, unde experiențele făcute cu »pactul« coaliției au zguduit încrederea în promisiunile și angajamentele viitoare ale partidelor politice.

Prin urmare al doilea ministru-președinte designat, care așteaptă la moșia sa poruncile regelui, are rostul său în deslegarea crizelor, ce ne mai așteaptă. Tactica veche, a guvernării cu »formule« măiestrite, menite a ascunde prin cuvinte alese și fraze anume ticluite adevărul și realitatea, cu anevoie se va putea aplica și în viitor.

Remanierea guvernului român. D. M. Ferechide președintele camerei a fost numit, precum am anunțat ieri, ministru de interne și *ad interim* președinte al consiliului de miniștri, iar d. Brătianu care, se știe, a obținut un concediu de 15 zile păstrează numai președinția consiliului.

D. P. Missir a fost ales președinte al camerei în locul dlui M. Ferechide, iar d. Radovici vice-președinte în locul dlui Missir.

»Ascultă!« îi răspunse maestrul și începu introducerea sonetelor în F.

»Da ești adecă Beethoven!« erupsese cu o bucurie deosebită sârmanul pantofar.

»Te rugăm, te rugăm mai cântă-ne ceva«, adause sora lui văzându-l că voește să plece — »încă o singură bucată!«

»Bine, atunci voi improviza o sonată la lună«, zise Beethoven în timp ce îngândurat privia stelele din adâncimea cerului de iarnă. O melodie dulce-tristă începu să curgă supt degetele lui, urmată de un pasaj sălbatic, dar împodobit, grațios, bizar. Și în fine a urmat un *allegro* grabnic, tremurând de-o frică nesigură și de-o nesigură îndoelnică, așa încât toți cei de față cu respirațiunile reținute — ascultau.

»Rămâneți cu bine«, cu aceste cuvinte luându-și adio să îndreptă spre ușă.

»Vă rog, veți veni iarăși?« s'au grăbit a întreba ambele surori aproape în același timp.

»Da, da, voi veni iarăși și voi da vre-o câteva ore dșoarei — complimente!«

Și întors spre mine adause: »Acum merg acasă, ca să mi-le însemn până nu le uit.«

Să crepa de ziuă deja când maestrul să ridica dela masa sa de scris, unde lucrase aproape toată noaptea; în mână însă avea — *sonatele lunel*.

Archimede a fost într'atâta aprofundat în problema sa desemnată în nisip, încât nici nu observase, că romanii au cucerit Siracusa. Apropiindu-se de el un roman, nu se cugeta la peri-

Mihail Ferechide, s'a născut în București în 1842. După terminarea studiilor juridice în Paris, s'a întors în România unde a practicat advocatura. Membru marcant al partidului liberal, a fost în repetite rânduri ministru: 1876 ministru de justiție; 1878 ministru al lucrărilor publice; 1881 din nou ministru de justiție; 1885 (până la 1888) ministru al afacerilor străine și 1897 (până la 1899) ministru de interne. Dela 1881—1884 a fost ministru plenipotențiar al României la Paris. A fost în două rânduri președinte al camerii deputaților: 1902 și 1907—1909, când a fost numit ministru de interne.

Partidul naționalităților și propunerea lui Holló. Celim în »Lupta« că partidul naționalităților a refuzat a participa în comisia de 21 membri, însărcinată cu pregătirea adresei ce se va trimite Maj. Sale în chestia băncii.

Justh a adresat președintelui Clubului parlamentar al naționalităților următoarea scrisoare:

Budapesta în 22 Dec. n.

Dlul deputat Dr. Teodor Mihali, ca președinte al partidului parlamentar al naționalităților, Dej.

Stimate prietene!

Conform decisiunii luate de Cameră în 22 a. l. c. membrii în comisia de 21 trebuiesc aleși în ședința din 28 a. l. c.

Partidul independist și patruzeți și optist, în consfătuirea ținută astăzi, a decis ca comisia de 21 să se aleagă în conformitate cu proporțiunile numerice ale partidelor parlamentare și iată în ce chip:

7 membri din sinul partidului independist și patruzeți și optist, 5 membri din partidul patruzețioptist-independist de supt președinția lui Kossuth, 4 membri din partidul constituțional, 1 din partidul din extrema stângă, 1 din partidul popular, 1 din partidul naționalităților, 1 deputat croat, și în fine un candidat dintre membrii cari stau afară de orice partid.

Te rog să binevoiești să iei la cunoștință învoiala aceasta a partidului independist-patruzețioptist și să comunici aceasta și partidului de supt președinția ta, încunostinșindu-mă la timp dacă sînteți de acord cu aceasta, numind și pe acel deputat care doriți să fie ales în comisie, pentru a se putea tipări buletinele de vot.

Cu o salutare patriotică, prietenul tău care te stimează,

Justh Gyula m. p.

Iată și răspunsul D-lui Dr. T. Mihali la scrisoarea d-lui Justh:

Excelența Voastră!

Răspunzînd la stimata scrisoare a Excelenței Voastre din 22 a. l. c., am onoare a vă aduce la cunoștință că pînă acum în contra tuturor principiilor parlamentare dintre partide, n'a fost ales nici unul dintre deputații partidului naționalităților în vre-o comisie parlamentară mai importantă, și prin urmare partidul nostru nu e înclinat să participe la constituirea

colul ce-l amenința viața, ci la rezolvirea problemei sale, zicându-i:

»Te rog nu mi strica figura!«

Michel Anghelo își pregătea însuși toate necesariile sale dela cel mai mic penel până la cea mai complicată culoare. Tot asemenea și Rafael, al cărui entuziasm a umplut întreaga lume artistică a Italiei cu însuflețire.

E mișcător următorul episod povestit cu mult entuziasm de Swett Marden.

Englezul Gilbert Beket ajunsese în prinsoare devenind sclav în palatul unui principe sarasin, lângă încrederea căruia, și-a asigurat și inima frumoasei sale fice. A izbutit să fugă. Fata însă s'a decis să-l urmeze. Tot ce știa ea englezește se mărginea la două cuvinte: *London* și *Gilbert*. Însă cu ajutorul primului cuvânt a reușit să ajungă cu o corabie în Londra, și pe buze cu cuvântul »Gilbert« traversând uriașa capitală strădă de stradă a dat de-o casă foarte impozantă în care locuia cel căutat. Mulțimea ce însoțea fata a atras atențiunea familiei, care în frunte cu Gilbert se grăbiră a primi: pe principesa — lui.

Entuziasmul nu e numai un spirit puternic sau o stare de sentiment puternic, ci e *tinerețe vecinică, o tinerețe perpetuă a inimii*.

comisiei de 21, adecă de astădată nu poate primi oferta Excelenței Voastre, care ne onorează.

Vă rog, Excelență, primiți încredințarea deosebită stimei, ce V'o păstrez.

De j, 1909 în 26 Decembrie n.

Dr. Teodor Mihali m. p.

Reforma agrară.

București, Decembrie 1909.

Este o apariție firească, când rezultatele obținute prin ținara noastră reformă agrară preocupă în mod permanent și foarte viu toate clasele sociale, nu numai pe cele politice. Chestia agrară este o chestie de viață și de existență pentru stat și pentru neam și fiecare simte importanța ei. Pot să se ivească și alte chestiuni, cari pentru moment împing chestiunea agrară la o parte, așa de exemplu acum când atentatul mișelesc asupra capului guvernului concentrează gândirea obștei asupra agitației așa zise »socialiste«. Dar această concentrare este trecătoare și chestia agrară rămâne la locul ei ca o chestie deschisă.

Urmărind lupta oratorică dată în parlament de cei mai distinși bărbați ai națiunii în jurul acestei chestii, primim convingerea că guvernul își dă toate silințele a schimba situația agrară actuală. Majoritatea parlamentară, compusă în mare parte din proprietatea mare direct interesată, nu face greutate guvernului, cel puțin nu în parlament, și se arată gata a da fără multă critică sprijinul său.

Din mijlocul acestei majorități se aud glasuri ca al d-lui Duca și al d-lui Banu, care prin sentimente democratice și patriotice, prin însuflețirea sinceră și învăpăiată, prin prestațiunile oratorice strălucite ridică chestiunea agrară la înălțimi ideale. Dar chestiunea agrară este o chestiune, care nu se poate rezolvi numai cu sentimente, însuflețire și figuri oratorice. Rezultatele măsurilor luate de guvern să judecă după efectul lor practic precum se manifestă el la moșii și la sate. Deputații și senatorii, cari aplaudă călduros în sala ședinței parlamentare pe d-nii Duca și Banu, și votează cu ușurință proiectele de legi prezintate de guvern, sânt conduși acasă pe moșile lor numai de interesele lor și fac aceea ce le dictează aceste interese. Dacă legea votată de ei, dacă principiile democratice și patriotice se opun acestor interese, firește interesele au să iasă biruitoare din aceasta ceartă.

Opoziția are o poziție cu mult mai ușoară decât guvernul și majoritatea parlamentară. La noi este obiceiul ca opoziția să combată toate măsurile guvernelor, pentru aceia este ea doar construită. În cazul de față membrii ei, cari sânt proprietari mari, fac și ei același lucru ca și membrii majorității parlamentare, se conduc și ei acasă la moșie de interesele lor și nu de dispoziția legii. Dar ei au avantajul că n'au votat acele legi, n'au aplaudat principiile democratice, și pun totodată cu satisfacțiune bețe în roată guvernului. Critica obișnuită o fac de astădată cu mult temei, punându-se pe terenul practic. Pe acest teren caută ei armele în contra reformei agrare inițiată de guvern și le găsec firești. Opoziția nu ia o pozițiune adversară reformei, ci combate numai măsurile guvernului luate în această direcțiune, ca rele și fără rezultat practic.

Opoziția a trimis în luptă pe unul din cei mai strașnici și bine înarmați ai ei luptători. D. Teodor Rosetti, care pe lângă altele avea încă și avantajul a fi stat în fruntea consiliului de stat agricol pe timpul când s'a pornit reforma, s'a ridicat în senat în contra legilor agrare nouă și a prezentat argumente răzimate pe date oficiale de o putere convingătoare pentru ori și cine. El a susținut că nu numai proprietatea mare, fără de deosebire de partid se dă în lături dar nici țărănimea nu este doritoare a intra în vederile legii. Ambele părți pe care legile agrare nouă vrea să le împace și să le silească a intra în raporturi mai priincioase lor și statului, ocolește aceste legi; nici una nici alta nu vede ocrotite interesele lor prin legile de față.

D. Teodor Rosetti susține mai departe că nu ne cunoaștem încă țara, n'am putut să studiem »à fond« raporturile agricole foarte diferite după ținuturi, și prin urmare nici nu sântem în pozițiune a legifera cu succes în această direcție. Nu se pot pune toate relele de cari suferă situația noastră agrară supt o căviulă, supt regimul unei legi un forme. În focul discuțiunii cumpătatul și chibzuitul bărbat de stat scâpă vorba grea că »trăim într'o perpetuă minciună«, dar pentru a nu se crede că i-a scăpat fără voie aceasta vorbă »tare«, o repetă adăugând că ea trebuie spusă, fiindcă este adevărată.

Cu ocazia aceasta dl Teodor Rosetti a mai spus și alte adevăruri. El a stărui că »este o greșită apreciere a stării țărănimeii noastre de a crede că numai din lipsa de pământ, că numai din lipsa de scutire îndestulătoare în contra abuzurilor proprietarilor sau arendașilor provine reaua stare. Sânt și aceste elemente, dar nu sânt singurele și trebuie să recunoaștem că și toții, liberali și conservatori, avem în viața aceasta greșeli mari de îndreptat. Toată dezvoltarea făcută de țara aceasta în ultimii 40 de ani« — continuă dl Rosetti — »a fost o dezvoltare à la vapeur, o dezvoltare grăbită, făcută de noi culți pentru cei culți, fără a ne da seamă de rezultatele, care le poate produce în privința celor de jos, de care nu ne-am ocupat după cum eram datori«.

»Nu este o moșie numai o sorginte pură de venituri, ci e un tărîm de împlinire de îndatoriri reciproc«, un fel de post de onoare pentru cel cult în privința celor cari sânt împrejurul lui și pe care trebuie să-i conducă«.

»Ne am abătut și noi, și liberalii și conservatorii, dela această misiune socială. Acestei indiferențe a noastră se datorește sângele vărsat, acestei indiferențe a noastră se datorește turburările aduse tuturor raporturilor noastre sociale«.

Opoziția a aplaudat la rândul ei cuvintele pline de adevăr ale bătrânului ei luptător: desigur feresat. Când vom cerceta însă mai de aproape cursul ideilor desfășurate în Camera deputaților de tinerii oratori dis-

tinși guvernamentali Duca și Banu ne convingem ușor că ei se întâlnesc în multe privințe cu adevărurile exprimate în Senat de Teodor Rosetti. Aplauzele date unora și altuia de majoritate și opoziție ar însemna că parlamentul este în fond de una și aceeași părere în cece privește chestia agrară. Dar — »trăim într'o minciună perpetuă«. Moșia rămâne pentru conservatori și liberali numai »o sorginte pură de venituri«, și în asemeni împrejurări va cădea totdeauna asupra oricărei legiferări agrare o umbră groasă.

Din România.

Corpurile Legiuitoare. Ieri la Sena ts'a adresat interpelarea dlui C. Dissescu adresată ministrului cultelor asupra cauzelor conflictului sinodal.

Dlul Dissescu îi va răspunde d. Haret și probabil și I. P. S. Sa Mitropolitul primat.

La Camera s'au depus mai multe proiecte de legi, între cari proiectul relativ la cooperativele de muncitori și de meseriași, proiectul modificator al unor dispozițiuni din legea contabilității în scop de a se consolida întrebuințarea rezervei tezaurului și proiectul prin care comuna R. Vâlcea e autorizată a contracta un împrumut de 200.000 de lei.

Atentatul din București.

Examenul radiografic al primului ministru.

București, 29 Dec. (Dela corespondentul nostru). Ieri s'a făcut examenul radiografic al bolnavului prim-ministru d. Ionel Brătianu, spre a se stabili poziția gloanțelor. Starea bolnavului fiind excelentă, operația asta s'a făcut fără greutate. Rezultatul examenului a confirmat deplin examenul clinic al doctorilor. Glonțul care a intrat în omoplatul stâng s'a reîntors singur în locul pe unde intrase, încât va fi ușor de extras.

Starea atentatorului.

București, 29 Dec. (Dela corespondentul nostru). Atentatorul Stoenescu care era bolnav, e azi mai liniștit și mai bine. Medicii asigură că el va scăpa cu viața. Autoritățile deși încearcă să-i ia interogatoriu, totuși nu reușesc.

Socialiști arestați.

Tulcea, 29 Dec. (Dela corespondentul nostru). Ieri s'au ținut perchezitiile domiciliare la un mare număr de muncitori de aici; s'a sechestrat un număr mare de acte și s'au arestat 28 de muncitori. Autoritățile au spart în mod oficial localul sindicatului muncitoresc și au fost sechestrate toate cărțile și actele sindicatului. Poliția tot mai caută pe complicii atentatorului Stoenescu.

Dela „Solidaritatea”.

Sedința direcțiunii din 19 Decembrie a. c.

Duminecă, în 19 l. crt. direcțiunea »Solidarității« a ținut o ședință plenară în care s'au discutat și decis precum aflăm din organul »Solidarității« următoarele:

1. să se întocmească pe seama conducătorilor firești ai poporului nostru un tractat cu îndrumări practice despre felul, întocmirea, conducerea și administrarea tovărășiilor de cari avem trebuință, tractat care să fie censurat prin o comisiune constăitoare din dnii Dr. Amos Frâncu, Vasile C. Osvadă, Romul Simu și Constantin Popp și

2. secretarul să pregătească pentru viitoarea adunare generală a »Solidarității« un proiect de rezoluțiune relativ la acțiunea băncilor întru înființarea, sprijinirea și supraveghierea tovărășiilor de lipsă în cercurile lor de activitate.

O altă chestiune cu care s'a ocupat direcțiunea »Solidarității« a fost: *afacerea înființării unui birou de informațiune*, a cărui menire ar fi pe deoparte să dea celor ce vor cere și special băncilor și cercurilor financiare străine informațiuni adevărate și suficiente despre băncile însoțite, pe de altă parte să adune informațiuni despre persoane și firme de pe teritoriul de activitate al băncilor române, informațiuni de cari să se poată folosi orice bancă și institut asociat. Direcțiunea »Solidarității« apreciând însemnătatea și folosul unui astfel de așezământ, a îndrumat biroul să facă o adresă către băncile noastre despre scopul, întocmirea, avantajele și modul de întrebuințare a unui astfel de birou, precum și despre speșele, ce ar reclama susținerea lui și să apeleze la băncile însoțite a se pronunța asupra cvotei, cu cari ar fi aplicată a contribui pentru întocmirea și susținerea acestui birou. Tot asemenea a însărcinat biroul ca, amăsurat răspunsurilor ce le va primi dela băncile noastre, să compună un proiect detaliat despre întocmirea și folosirea biroului proiectat.

Dar, afacerea cea mai însemnată cu care s'a ocupat direcțiunea »Solidarității« în ședința sa din Dumineca trecută a fost chestiunea băncii de asigurare care a fost din nou discutată și aprofundată, de astă-dată nu numai pe baza expozeului amănunțit, documentat și lucrat cu cunoștința din cauză a secretarului, ci și pe baza unor comunicări în scris și verbale foarte valoroase ale dlui Dr. Aurel cav. de Onciul, deputat în parlamentul astriac și apreciat specialist în materia de asigurări, cu deosebire în cele aparținătoare ramurei de viață. Ar fi să trecem peste cadrele unui raport obicinuit dacă am voi să redăm discuțiile susținute la acest obiect. Dar de-oarece expozeul secretarului și așa va fi dat — nu peste mult — publicității, amintim numai atât, că ce se atinge de asigurările elementare și anume cele contra focului, direcțiunea »Solidarității« a fost de părere că pe acest teren acțiunea se poate începe cu destulă siguranță și cu destul sorți de izbândă. Mai mult o îngrijește însă ramura asigurărilor de viață față de care de astă dată nu și-a stabilit punctul său de vedere, el a încredințat pe secretar să studieze și raporteze detaliat asupra cauzelor nesuccesului unor societăți de asigurare asupra vieții, înființate în timpul mai nou. Și sperăm că clarificată chestiunea asigurărilor și supt acest raport, se va face cel mai bun

Îți cade părul??? N'ai decât să folosești spiritul pentru păr, „Petro” a lui Kulka care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătreței.

După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o explicație în limba română 2 cor.

Pistruii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățenie a feței se depărtează și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui Kulka. Prețul unei tegle 1 cor. **Săpun de crin** 1 cor. **Pudră de crin** în toate colorile 1/20 cor. Preparate cosmetice de prima calitate. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta dela farmacia la „Vulturul negru” a lui Kulka Emil din Timișoara-Cetate Nr. telef. 645.

serviciu cauzei, care dacă a întârziat până acum a fost și este numai spre folosul ei. Direcțiunea a exprimat mulțumită pentru tractarea serioasă a acestui chestiuni atât d-ului Dr. Onciul, cât și secretarului însoțirii.

În sfârșit — pe lângă obiectele de administrație internă și afacerea revizuirii prin revizori-experți a băncilor însoțite — direcțiunea s'a ocupat și cu chestiunea băncii centrale române din Viena, relativ la care va veni cu o propunere pentru proxima adunare generală a »Solidarității«.

Membrii noi au fost primiți în sinul însoțirii noastre următoare instituite:

- »Armonia«, Cincul-mare.
- »Astra«, Sasca-montană.
- »Buciumana«, Bucium.
- »Chiseteiana«, Chiseteu.
- »Coroana«, Timișoara,
- »Detunata«, Bucium.
- »Fortuna«, Rodna-veche.
- »Insoțire de credit«, din Mehadia.
- »Insoțire de credit« din Veștem.
- »Ligediana«, Liget.
- »Plugarul«, Săcădate.
- »Șoimușana«, Șoimuș.
- »Voileana«, Voila.
- »Vulturul«, Sânmărtin.

Cu acestea numărul membrilor însoțirii a crescut la 114.

In fața hotărârii.

O zi istorică.

— Criza politică. —

Budapesta, 29 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Se pare că de data asta ne aflăm totuși în fața unei hotărâri definitive și grâne poate vom putea ști dacă lucrurile se vor hotări în dreapta sau în stânga. Azi după masă d-ii Lukács și Justh au plecat la Viena și mâine înainte de masă ei vor fi primiți în audiență la M. Sa împăratul.

În aceste audiențe se va lua hotărârea care va da îndrumarea întreagă a viitoarei politici ungurești. Mâine se va hotări dacă M. Sa împăratul, coroana și dinastia de Habsburg vreau o deslegare a veșnicelor crize ungurești în sens democratic sau vor rămâne, fie cu orice persoane sau partide, vechiul sistem politic feudal și absolutismul național ungureș asupra celorlalte neamuri.

Căci nu va fi aici chestiune de partide și persoane, ci de direcția generală politică în care se va conduce destinele țării noastre.

Pentru noi este în fond indiferent cum se va numi partidul și ministrii cari vor primi frânele puterii, lucrul esențial va fi dacă M. Sa împăratul se va putea hotări să înlocuiască guvernului ce va veni o politică democratică. Începutul ei ar fi înlăturarea sistemului electoral nedrept, strâmt și apăsător de azi și înlocuirea lui cu o lege electorală largă și democratică, o haină nouă și modernă pentru trebuințele vieții politice a țării atât dezvoltate și înaintate în timpul din urmă.

Judecând în aceeași ordine de idei evenimentele ce se anunță, putem să constatăm cu oarecare satisfacție că indiciile soluțiunii ce se pregătește nu sânt rele. Este un fapt îmbucurător că M. Sa pare a fi părăsit gândul de a mai chema la putere pe vechii guvernanți ai țării și a luat hotărârea să intre în tratative cu partidul domnului Justh. Acest bărbat și partidul său, deși nu sânt prieteni ai noștri, sânt totuși însuflețiți de o gândire mai democratică și de mai multă bunăvoință pentru mulțimile oropsite și fără drepturi. Ziua de mâine, deși nu ne va aduce izbăvirea din suferințele noastre îndelungate, va fi totuși o zi de nădejde spre mai bine pentru poporul țării.

În clipa aceasta mare și istorică dorim ca Stăpânul cel de sus să inspire pe bătrânul urmaș al glorioasei case de Habsburg cu toată conștiința limpede, cu gândul larg și sigur, cu hotărârea energică ce se cere spre a așeza Ungaria și astfel și monarhia pe temelii noi și mai trainice decât până azi, pe temeliiile *democrației și libertății pe egalitatea între om și om și pe egalitatea între popor și popor, amândouă deopotrivă de trebuitoare pentru existența monarhiei.*

D. Lukács la d. Justh.

Budapesta, 29 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Aseară noul prim-ministru d. Lukács a făcut o vizită dlui Justh. La conștătuirea ce a avut loc au luat parte și dd. Holló și Batthyány. D. prim-ministru designat a început discuția declarând că având în vedere dorința partidului 48-ist ca șeful lui să fie chemat la Viena spre lămurirea chestiilor în controversă între coroană și partid, dorința aceasta a fost satisfăcută. Zicând aceasta d. Lukács a scos din buzunar invitația prin care d. Justh este chemat pe mâine să se prezinte la M. Sa.

Vestea despre aceasta chemare a produs multă bucurie în partidul dlui Justh și a impresionat pe potrivnicii acestui partid cari socotesc că de-acuma au pierdut jocul politic pentru putere.

Plecarea dlor Justh și Lukács.

Budapesta, 29 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Azi după masă la orele 2 și jumătate au plecat dd. Justh și Lukács cu trenul accelerat la Viena unde vor sosi după o călătorie de 4 ori și un sfert. Ei vor fi primiți în audiențe speciale la M. Sa împăratul și anume întâi d. Lukács la orele 10, apoi d. Justh la orele 12.

Mai mulți prieteni însoțesc pe d. Justh în această însemnată călătorie.

Insemnătatea audiențelor.

Budapesta, 29 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). În cercurile politice de aici se așteaptă cu mare nerăbdare rezultatul audiențelor de mâine. Audiența de mâine e a patra audiență care e menită să aducă o hotărâre definitivă în această criză.

Este întrebarea acuma dacă d. Justh va putea să convingă pe M. Sa ca să primească banca națională ungară și să-și schimbe vederile pe cari d-ii Kossuth și Apponyi nu le-au putut schimba în cursul audiențelor lor. Dela aceasta va atârna și direcția politică a Ungariei.

D. Lukács la contele Zich.

Budapesta, 29 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). D. Lukács a vizitat azi pe ministrul a latere contele Zichy Aladár cu care a discutat timp îndelungat. Cu aceasta s'a isprăvit seria vizitelor sale politice.

Procesul contra broșurei lui Habár.

Budapesta, 29 Decembrie (Dela corespondentul nostru). D-ii Wekerle Andrássy, Kossuth și Szterényi au făcut proces de presă lui Habár Mihály, autorul cunoscutei broșuri prin care toți miniștrii sânt acuzați de corupție.

Un incident caracteristic

Budapesta, 29 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Azi când d-ii Justh și Lukács erau să plece dela gara de vest, înainte de plecare șeful gării le-a declarat că după ordinul ministrului de comerț le pune la dispoziție un vagon special ministerial. D-ii Justh și Lukács au refuzat însă să facă uz de această atențiune curtoasă și au plecat într'un vagon obișnuit de clasa I.

Presa vieneză și criza

»Fremdenblatt« scrie: Tatativele urmate cu partidul lui Justh sânt foarte explicabile, deoarece partidul lui Justh e singurul care a adoptat punctul de vedere corect, că *reforma electorală e sîmburul soluției.* E adevărat, că sânt încă multe anevoințe de înlăturat, dar după ce se va fi stabilit acordul principiilor, că legiuirea votului universal nu se mai poate amâna, anevoințele ce vor mai rămâne sânt disparente. Reforma electorală va reuși repede, dacă cei cari vor realiza o vor griji să nu clatine temeliiile Ungariei și nu vor vădi nici o îngustime de suflet în alcătuirea acestei opere.

În chestiunea băncii anevoințele sânt mari, în raport însă că faptele coercitive cari decurg din referințele economice, chestiunea băncii nu mai poate să aibă importanța ce i-s'a dat până de prezent în viața partidelor ungurești.

Partidul lui Justh încă trebuie să recunoască acest adevăr și nime nu-i va lua în nume de rău dacă se va conforma unei *necesități imperative, ba i-se va datorii recunoștință chiar.* După ce în cele două chestiuni meritice, în chipul acesta, nu se vor mai ivi anevoințe, e neîndoios, că nici chestiunile personale nu mai pot stârni stavili de neînlăturat. Partidul lui Justh ar apare fără îndoială într'o lumină cam curioasă, dacă după ce se va stabili un acord de vederi în chestiunile meritice, va ridica stavili de neînvins în chestiunile personale, zădărniciind astfel orice soluțiune.

Primul articol de azi al ziarului »Die Zeit«, porcede din presupunerea că tratativele lui Lukács nu vor da nici un rezultat pozitiv. Se pare — zice articolul — că în Ungaria în curând n'o să mai fie nici un partid, cu care să poți sta de vorbă serios, în nădejdea unei reușite și astfel e prea probabil să i vie rândul misiunii contelui Kh. en Hédervá y, care nu va avea decât o singură problemă: să înjghebeze un »*ministru de nevoie*«, un cabinet care să se mărginească la conducerea afacerilor oficiale. Iar dacă nici după aceea nu va urma vre-o soluție surprinzătoare.

M nuși la modă numai de calitatea primă se capătă prin . . . **WEISMAYR FERENC Timișoara,**

numai în cetate, strada Hunyady.

Depozit dela I. Hamerli Pécs, veritabile, engleze, germane și din Praga cu prețuri ieftine. Se garantează pentru calitate bună.

toare, e de neprevăzut că până când va mai dăi-
sul criza ungară.

»Neue Freie Presse« scrie: Planul lui Lukács
e să găsească o soluție, prin care să se mențină
părerile divergente ale coroanei și ale partidului
de supt șefa lui Justh, dar până la timpul când
divergențele acestea vor trebui să ia un caracter
acut, vor intra la învoială asupra unui program
de guvernare comun. Forma, în cadrele căreia
s'ar putea realiza planul acesta, nu s'a aflat încă
și se pare că aici zace dificultatea cea mai
mare.

Ziarul »Times« despre criza ungară.

Marele ziar mondial »Times« din Londra, a
cărui pătrundere străbate de sigur până în mă-
runtălele oricărei chestiuni financiare și econo-
mice de interes mai mare, se ocupă în numărul
său de ieri la loc de frunte cu miezul crizei din
Ungaria: chestiunea băncii autonome. »Times«
dăză părerile cercurilor competente dela Viena și
Budapesta, cari cred că înființarea băncii autonome
e imposibilitate și că dacă în urma unor extreme
forțări banca ar lua totuși ființă, asupra Ungariei
s'ar descărca multe nevoi financiare. E un lucru
foarte contestabil — spune »Times« — că oare
dacă ambițiile stărnite din pricina băncii s'ar sa-
tisface, fire-ar aplecați capitaliștii străini să-și dea
concursul la întemeierea băncii?

»Reuniunea femeilor române din Abrud«

pentru

»Reuniunea femeilor române din Arad și provincie«.

Dna Ana Filip prezidenta »Reuniunii femeilor
române din Abrud« întotdeauna însuflețită pen-
tru cultura românească, în societate cu vrednicele
femei din Munții apuseni, au trimis mai multe
obiecte frumoase și de valoare, loteriei proiectate
de »Reuniunea femeilor române din Arad și pro-
vincie«, cu următoarea scrisoare:

Dnei Letiția Oncu, Arad,

Abrud, 21 Decembrie 1909.

Ca răspuns la prețuita ta scrisoare, trimit cu
poșta de astăzi obiectele, ce le am colectat prin
mijlocirea reuniunii femeilor din Abrud, pentru
loteria reuniunii voastre.

În consemnarea alăturată este cuprins și un
tulnic, care însă se va trimite ulterior, nefiind
încă gata.

Dorindu-vă din toată inima succes, te rog să
primiți asigurarea dragostei, ce o avem noi mun-
terele și reuniunea noastră pentru niziunțele cul-
turale ale reuniunii surori.

Complimente M. stim. tău soț, iar pe tine te
strută cu mult drag, a ta iubitoare nașă

Ana Filip, m. p.

Consemnarea

obiectelor colectate în Abrud și împrejurime pen-
tru loteria de obiecte a »Reuniunii femeilor din
Arad și provincie«.

Ana Filip, o față de masă.
Elvira Dr. Pop, coperitoare de pat.
Alma Damian, coperitoare de pâne.
Alexandrina Faur, față de masă și o coperitoare.
Garnitură.
Ida M. Faur, șorț.
Ana Lobonțiu, coperitoare de tortă.
Letiția Stoica, ștergar.
Sofia Buceșan, perină de canapea țesătură.
Letiția Albani, coperitoare de pâne.
Mărioara D. David, cătrînță.
Ana Gomboș, 2 ștergare.
Eugenia Simu, șorț.
Sofia Pucașariu, ținătoare de perii.

Maria Deoanca, milieu.
Matilda Crișan, coperitoare de pâne.
Maria Costea, coperitoare de tavă.
Eugenia Simulescu, coperitoare croșetată.
Antoaneta Fodor, tulnic.
Ana Furdui, Câmpești, un ștergar.
Laura Furdui, Câmpești, coperitoare de tortă.
Dela dna Sabina Dr. Bordea un milieu brodat
cu ajour.

Colecta prin Aurora David, Bucium-
gasa. Elvira S. Iancu născ. Popovici
Barcianu 20 c. Laura Bogdan, Nicolae
Adarnovici, Nic. I. Adamovici, Marița
S. Macavei, Ecaterina Sas, M. R. Agâr-
biceanu câte 2 c. N. N., Aneta Maca-
vei câte 1 c. Total: C. 34—

Colecta prin dna Ana Filip, Abrud.
Amalia Stoica, 2 c. Otilia Suciu, 4 c.
Cati Manovicu, 3 c. Total: » 9—

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Criza în Turcia.

Constantinopol, 29 Decembrie. Demisia ma-
relui vizir Hilmi-Pașa a fost provocată de știrile
din Belgrad, cari anunțau o mare fierbere ce a
izbucnit în mijlocul populației din cauză că gu-
vernul turc a cedat Angliei chestia monopolului
Lynch. Fierberea a luat proporții atât de întinse
încât guvernul a trebuit să aleagă ori starea de
asadiu ori demisia. De altă parte au izbucnit ne-
înțelegeri între guvern și comitetul »Uniunii pro-
gresului«, din cauză că șeful comitetului, Nazim,
ar fi cerut înlăturarea măcar de formă a ofițerilor
dela treburile politice.

Toată noaptea trecută s'au schimbat depeși
între Constantinopol și Roma, deoarece ambasadorul
turc la Roma, Hakki-bey, este omul desig-
nat, pentru postul de mare-vizir. Primind el acest
post, se speră că vor putea fi reținuți în cabinet
și Giavid-bey și Ferid-bey.

Ziarele anunță că în același timp se urmează
tratări pentru primirea postului de mare-vizir și cu
cumnatul sultanului, Ferid pașa, cu ambasadorul
din Londra, Tewfik pașa și cu președintele se-
natului Said pașa. Se svonește că și șeic-ul-Is-
lamul va demisiona în curând.

Un proces împotriva Rusiei.

Berlin, 29 Decembrie. La banca Mendelsohn
de aici s'au sechestrat de cătră tribunalul din
Berlin depozitele statului rusec. Motivele acestei
sechestrări sânt următoarele: Pe vremea războiului
ruso-japonez, guvernul Rusiei a închetat un
contract cu germanul Helfer, obligându-se a-i
plăti, remunerație mare dacă va reuși să ducă un
vapor cu muniții în portul asediat Vladivostok.
Helfer a și plecat, dar când a ajuns la Kaucian,
Rusia încheiase pace cu Japonia și a refuzat să
plătească lui Helfer remunerația. Acesta, bazân-
du-se pe contract, a pornit proces împotriva gu-
vernului Rusiei cerând suma de 4 milioane ruble.
Tribunalul din Berlin a adus sentință în favorul
lui Helfer și a hotărât să se sechestreze depozi-
tele Rusiei dela banca Mendelsohn.

Guvernul rusec a trimis la Berlin pe pro-
curorul general al Curții de casație Dynorski, ca să
aranjeze afacerea aceasta penibilă pentru Rusia.

Uniunea balcanică.

Praga, 29 Decembrie. »Narodni Politika« pu-
blică un interview cu ministrul sârb Pasici, în
care acesta își exprimă nădejdea că în cu-
rând se va realiza uniunea balcanică. Uniunea

aceasta va fi deocamdată numai economică, dar
se va face apoi și în uniune politică. Româ-
nia până acum s'a arătat foarte rezervată, dar a
manifestat și până acum tendințe favorabile ideli
acestei uniuni.

Epilogul războiului ruso-japonez.

Petersburg, 29 Decembrie. Ancheta pornită
pentru fraudele extraordinare săvârșite cu prilejul
furnisărilor de tot felul pentru armata rusească
din Manciuria continuă și acum. Senatorul Garin,
care conduce ancheta, a închis până 67 acum
funcționari ai intendaturii din Moscva, chemând
în judecată și pe fostul intendent generalul Ros-
covski, pentru că a pedepsit numai pe cale disci-
plinară o mulțime de funcționari cari furnisaseră
pentru armata rusească mii de pelerine prea scurte.

Scene furtunoase în dieta Bucovinei.

Cernăuți, 29 Decembrie. În ședința de
astăzi a dietei bucovinene s'au întâmplat
scene de o vehemență neobicinuită.

Deputatul Dr. Onciul a propus o mo-
țiune pentru revizuirea statutelor băncii țării.

În motivarea acestei moțiuni d. Onciul a
biciuit stările ce domnesc în principalul in-
stituit de bani al provinciei.

Președintele consiliului de administrație
d. Lupu răspunde dlui Onciul, apărând in-
stitutul. Deputatul Weidenfeld îi strigă lui
Lupu să demisioneze, Lupu îl apostrofează
energic strigându-i: »Ești cel mai mare do-
bitoc din întreg imperiul, un șarlatan ordi-
nar, bun de pușcărie.

Pe lângă Lupu se asociază și Onciul. O
furtună de controversă se angajează între On-
ciul și Weidenfeld, Onciul îi promite ace-
stuiia palme. Ei sânt aproape să se încaere.
Cu mare greutate numai ceilalți deputați pot
să-i despărțiască.

După ce s'a făcut liniște urmează o a
doua moțiune de urgență propusă de depu-
tatul Onciul în chestia parcelării moșiilor
fondului religios greco-oriental, care sânt
a se împărți la țărani fără de pământ.

După motivarea acestei moțiuni ia cu-
vântul mitropolitul Repta, care protestează
în contra discuției în dietă a fondului re-
ligios.

În numele po'onilor ia cuvântul depu-
tatul Abrahamovicz, care declară, că afa-
cerea fiind de ordin intern al religiei orto-
doxe, polonii se abțin dela discuție. În a-
celaș sens vorbește Langenhaus, în numele
nemților și Straucher în numele evreilor.

Ruteanul Nicolae Wassilko se asociază la
moțiune, cerând votarea.

Înainte votării, deputații colegiului ma-
rilo: proprietari părăsesc incinta, astfel că
dieta ne mai fiind în număr a fost impo-
sibil să se voteze.

Deputatul Onciul își retrage atunci mo-
țiunea.

În numele românilor se ridică deputatul
Bubruzan pentru a protesta împotriva tac-
ticei reprezentanților marelui proprietăți; de
asemenea protestează ruteanul Levicki în
aplauzele prietenilor politici și ai galeriei,
care vociferează împotriva consistorialului mi-
tropolitan și a marilor proprietari.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 29 Decembrie n. 1909.

William Ewart Gladstone.

1809—1909.

Astăzi se împlinesc 100 de ani dela nașterea marelui bărbat de stat al Angliei W. E. Gladstone, — *The great old man*, cum îl numiau partizanii săi — poate cel mai popular dintre toți bărbații de stat ai Angliei.

Năcut la 29 Decembrie 1809 în Liverpool, din părinți negustori, a făcut studii temeinice în patrie și străinătate. Intrând în politică, s'a alăturat la partidul conservator (Tory) și a ocupat, în reșeșite rânduri, funcțiuni înalte. Ales membru în camera deputaților a venit în contact cu șefii partidului liberal (Whig), supt influența cărora a început să părăsiască ideile conservatoare, încetul pe încetul, până ce în cele din urmă a ajuns nu numai șeful și îndrumătorul politic al partidului liberal, ci unul dintre membri lui mai radicali.

La 1851 publică o scrisoare deschisă adresată lordului Aberdeen, în care condamnă prigonirile politice din regatul Neapolei, de crînd suferințele mari ce au să le îndure în închisori areștații politici. Tot pe-atunci a rostit celebrele sale discursuri împotriva sistemului de guvernare în Turcia, luând apărarea popoarelor din Balcani și cerând dela guvernul englez să intervină în favorul liberării lor de supt jugul turcesc.

La 1864 își ridică cuvântul pentru o reformă radicală a legii electorale și liberarea Irlandezilor de supt jugul greu al bisericii anglicane. După moartea lordului Palmerston (1865), intră în guvernul lui Russel în calitate de ministru de finanțe și prezintă proiectul său de lege despre reforma electorală, fără ca acest proiect să poată, însă, întruni majoritatea voturilor. Guvernul demisionează, făcând loc unui guvern conservator supt președința lui Disraeli. Gladstone se pune în fruntea opoziției liberale și aduce în discuție chestia irlandeză, prezentând un proiect de lege prin care desființează caracterul de religie de stat al religiei anglicane în Irlanda. Proiectul acesta e primit (1868) cu 320 voturi contra alor 290, Disraeli disolvă camera și publică alegeri noi, dar rămâne în minoritate și și dă demisia, făcând loc unui minister liberal în frunte cu Gladstone ca președinte de consiliu.

Gladstone realizează o mulțime de reforme liberale și nu se interesează decât de chestiunile interne ale țării, fără să facă politică externă în proporții mari. La 1874 e nevoit să demisioneze și se retrage în viața privată, pentru a nu mai apărea pe arena luptelor politice decât la 1880, când pornește o campanie mare împotriva guvernului liberal alui Disraeli, ajuns în vremea aceasta lord cu titlul lord Beaconsfield. Guvernul conservator rămâne la alegeri în minoritate și din nou e însă cinat cu alcătuirea cabinetului Gladstone.

Realizează o nouă reformă electorală liberală, dar neputându-se înțelege cu partidul său asupra politicii de a se urma în Irlanda, își dă demisia (1885). Noul guvern conservator Salisbury rămâne la alegeri în minoritate și Gladstone din nou e chemat să formeze un cabinet (1886).

Cu anii, Gladstone ajunsese la convingeri tot mai radicale. Noul prim ministru e hotărât să solve chestia irlandeză în mod definitiv, acordând Irlandei autonomie deplină. Își prezintă celebru proiect *»Home rule«*, prin care Irlandezilor li-se acordă un parlament cu sediul în Dublin și un al doilea proiect prin care se hotărăște cumpărarea de către stat a proprietăților mari din Irlanda și parcelarea lor pentru a fi vândute în loturi Irlandezilor. În discuția asupra acestor proiecte și-a rostit Gladstone cele mai frumoase discursuri politice, desfășurând înalte idei umanitare și proclamând principiile autonomiei naționale. O parte a partidului său îl părăsește, însă. Unioniștii liberali nu dau sprijinul și proiectul e respins, în a doua citire, cu o majoritate de 30 voturi. Gladstone disolvă parlamentul, dar la alegeri nu sânt aleși decât 191 de aderenți ai proiectului și Gladstone își dă demisia (1886), pentru a se retrage de pe arena luptelor politice și moare la 1898.

Orator de forță și stăpânind toate mijloacele artei retorice, glasul lui curat și sonor electriza mulțimea. Temperament viu și neobosit, și-a păstrat până în adânci bătrânețe viociunea și avântul sufletelor tinere.

Adversar neîmpăcat al conflictelor sângeroase, a fost întotdeauna un apărător pătimaș al drepturilor națiunilor asuprite, *ridicându-și cuvântul și în favorul cauzei noastre a românilor din Ungaria.*

O ciudată coincidență a voit ca în anul în care se împlinesc 100 de ani dela nașterea bărbatului de stat care a adus în discuție chestia autonomiei Irlandezilor, guvernul liberal al Angliei se porniască în campania electorală supt aceeași flamură: *»Home rule«* (home-acasă, ruie guvern).

Ar fi cea mai frumoasă cinștire a memoriei marelui reprezentant al evoluției progresiste al caracterului național — cum îl numește azi toată Anglia — dacă alegerile din Ianuarie ar consacra opera începută de Gladstone, dând guvernului majoritatea absolută.

— **O broșură a moștenitorului de tron.** Se anunță din Praga că moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand a scris o broșură despre marile manevre din Moravia, din anul acesta. Broșura conține observații foarte judicioase și comentează toate greșelile ce s'au făcut în cursul acestor manevre.

Studiul este foarte amănunțit și sever, dar fără nici o personalitate. Arată într'un chip extrem de obiectiv toate greșelile de tactică și de operativă ale cavaleriei, serviciului de ecleraj al artileriei, arbitrajului marșurilor, serviciului de legătură etc.

— **Avansare.** Doșoara Eugenia Bárdosy profesoară auxiliară la școala superioară de stat (liceu) de fete a fost numită din partea ministrului de culte și instrucție publică cu rang și salariu de profesoară ordinară la această școală superioară. Doșoara Bárdosy și-a început cariera la școala civilă a *»Astrei«* din Sibiu unde a funcționat 2 ani.

— **Demonstrații pentru votul universal.** Ieri seara, mai multe grupuri mari de social-democrați au cutrierat străzile principale ale Budapestei, demonstrând pentru votul universal. O ceață mare a voit să ajungă până în fața clubului partidului independent, dar a fost împiedecată de poliție.

Demonstrația n'a avut caracter mai grav. Arestări nu s'au făcut.

— **Inscrierile la universitățile din Ungaria.** Inscrierile pentru semestrul al doilea vor începe, la universitatea din Budapesta, la 7 Ianuarie și până la 18 Ianuarie. Rectorul poate admite înscrierile până la 18 Februarie. Studenții cari vin din străinătate pot să se înscrie până la 15 Martie.

La universitatea din Cluj: Dela 7 Ianuarie până la 18 Ianuarie, iar după acest termen numai cu învoirea specială a rectorului universității.

— **O fată vrea să se răzbune pe aman-tul ei și omoară pe altul.** Un tragic caz de otrăvire s'a întâmplat zilele acestea în Paris. Tenoristul Godart dela opera din Paris a fost chemat în vizită de familia Dudieux, cu care trăia în bune relații de prietenie. Aci Godart a fost cuprins de o groaznică durere de cap. Doamna Dudieux și a adus aminte, că a primit de undeva câteva capsule de antipirină, pe care le-a oferit îndată oaspeului. Acesta le ia și în câteva ceasuri își dă sufletul între chinuri grozave.

S'a orânduit îndată o anchetă, pentru a stabili originea capsulelor de antipirină. Ancheta a constatat, că aceste capsule nu conțineau antipirină, ci arsenic, o otrăvă violentă.

Arsenicul acesta a fost trimis dlui Dudieux de o fată cu care avusese mai înainte de căsătorie relații de dragoste și care voia să-l otrăvească pentru că a părăsit-o. Fata este o vânzătoare la marelui magazin Louvre și se numește Maria Bouret. Ea a fost arestată.

— **Explozie într-o farmacie.** În laboratorul farmaciei Barsay din Seghedin a explodat un aliaj de clorcali. Explozia a fost atât de puternică, încât întreg laboratorul s'a prefăcut în ruine. Doi asistenți cari lucrau în laborator au fost răniți, unul dintre ei atât de grav încât nu vi putea scăpa cu viață. Cauza exploziei nu s'a putut constata.

— **Catastrofa din Uhersko.** Ancheta pornită în afacerea îngrozitoare a cafei din Uhersko a stabilit pe deplin, că șeful gărei Alois Zeiss poartă toată vina.

La instrucție a măritu isit plângând, că a uitat cu totul de trenul de marfă, care staționa în gară pe linia principată.

Eri au fost îngropate încă câteva din victimele acestei mari nenorociri. Ele au fost însoțite până la mormânt de o mulțime mare de lume.

Multe coroane erau depuse pe cosciugul lor și din partea necunoscuților.

Guvernul a luat toate măsurile, de a se îngriji de victime. Familii celor morți li-s'au oferit sume mai însemnate de bani, drept despăgubiri iar răniților li s'au pus la dispoziție ajutoare necesare bărești, câtă vreme vor zăcea și vor remunerați cu sume mai mici sau mai mari de bani după cum se va arăta și infirmitățile suferite în urma acestei groznice ciocniri.

În ședința de ieri a camerei seniorilor, ministrul lucrărilor publice a vorbit cu multă durere de întâmplarea fatală dela Uhersko și a promis t concursul său pentru ajutoarea victimelor.

Din Viena ni-se mai telegrafiază următoarea asupra nenorocirii din Bemia:

Înainte cu cât-va momente de intrarea acceleratului în gară un macagiu intra în biurul telegrafic unde Zeiss telegrafia ceva și-i strigă acestuia:

»Vine acceleratul!»

Aia atunci i-a venit în minte lui Zeiss, că uitat să închidă linia. A fost ca fulgerul afară era prea târziu, căci catastrofa s'a produs înainte ochilor săi.

Îngrozit de spaimă a rămas încremenit locul. Șeful de tren de a trenul de marfă i-a strigat: »Pentru Dumnezeu, de ce n'ai închis linia!»

Zeiss n'a putut răspunde nimic, până când i-a venit nevastă sa, care frământându-se de durere l'a întrebat, acățându-i-se de gât?

»Spune drept ești vinovat, pentru Dzeu?»

»Nu știu ce să zic, a răspuns funcționarul galben ca ceara. Am uitat ce e drept de tren accelerat, dar nici n'am auzit nici un semnal, trebuia să se deie dela Morava.

După-cum am arătat în numărul nostru de Zeiss a fost pus în libertate, dar a fost suspendat din oficiu.

Instrucția se continuă încă.

— **Duel între doi deputați unguri.** Deputatul Béa Henrik a acuzat pe colegul său Loh Hugo că ar fi om corupt. Afacerea s'a aplatat prin — bătaie, un duel care a avut loc între doi patrioți. Deputatul Béa a tăiat vina de gât mijlociu dela mâna dreaptă a deputatului Loh. După această »gravă« rănire cei doi deputați s'au împăcat și pînă în singele ce a curs s'a dovedit mod nelindoiș că d. Lohne — nu mai e corupt.

— **Împăcare cu sârbii.** Din Belgrad se telegrafiază Peste câteva zile va sosi aici deputatul austriac Baehrenzeiter și încă după cum se știe, direct din însărcinarea guvernului austriac Misiunea lui, ar fi afirmativ să caute o bază potrivită pentru restabilirea bunelor relații între sârbi și austriaci. Se spune, că în cazul dacă deputatul austriac i-se va face o primire amicală în Austria s'ar sista ordonanțele cu privire la detragerea debitului poștal pe seama ziariilor sârbești. Din izvor aproape de guvernul Serbiei lansat comunicatul că cercurile competente n'au fost încă încunoștințate oficial despre sosirea Baehrenzeiter, unele cauze încuviințează însă punerea că el sosește cu o misiune specială.

— **Defraudare în Bărzava.** La primăria comunei Bărzava (comitatul Aradului) s'a găsit, în control, o lipsă de mai multe mii de coroane. Vinovatul ar fi notarul Kauner Jozsef care a fost suspendat prin subprefectul de Radna. Administrația părintească cu care guvernele ungurești se laudă că ne-au norocit.

— **Datoriile principesei Luiza.** Din Berlin ni-se telegrafiază o nouă ispravă a principesei Luiza de Coburg, fiica răposatului rege al Belgiei. Principesa Luiza, neavând bani să plece la înmormântarea tatălui ei s'a adresat unul bancher din Berlin care i-a împrumutat o sumă însemnată, în speranța că venind dela Bruxelles, principesa li va achita și datorile vechi. Principesa, însă, a plecat dela Bruxelles de a dreptul la München, pentru a cumpăra castelul Schwaneck cu 500.000 mărci. În München din nou a rămas fără bani și a fost silită să facă datoriile noi.

— **O afacere misterioasă.** Din Paris ni-se telegrafiază că poliția a arestat ieri în sucursala băncii comerciale rusești un inginer, de origine rus, cu numele Guilovici, și pe fratele acestuia. Arestarea s'a făcut la cererea poliției rusești care li acuză pe frații Guilovici că s'ar fi săvârșit un omor pentru a pungăși o bancă de asigurare rusească.

Inginerul Guilovici își asigurase viața, în 1908, pentru suma de 270.000 franci, cu planul să omoreze un om care-i seamănă și să încaseze apoi suma asigurată. În vara aceasta a și omorât un om cu numele Podutzky și încasând suma asigurată a fugit apoi în Franța.

După arestare, frații Guilovici au fost duși în închisoare, unde amândoi s'au sinucis.

— **Arestarea unui spion francez în Germania.** În Mainz, după cum se anunță de-acolo, a fost arestat subofiterul francez *Labomdette*, care deja de ani de zile face servicii de spionaj guvernului francez. Mai de mult *Labomdette* a fost osândit pentru falsificare de acte oficiale la 20 ani de muncă silnică; a reușit însă să evadeze din pușcărie. De-aci s'a dus la Luxemburg, unde a obținut un post de camerier la un înalt funcționar de stat, dar în curând și-a furat stăpânul, dispărând cu 51.000 de franci bani gata și cu hârtii de valoare în preț de 50.000 de franci. În restimpuri el făcea servicii de spionaj guvernului francez. Când a fost zilele trecute capturat, s'a mai găsit la el o parte din hârtiile de valoare furate, dimpreună cu o mulțime de fotografii și planuri militare. Din însemnările ce i-s'au confiscat se poate constata că dl. *Labomdette* întreținea legături cu mai mulți ofițeri francezi.

— **Cui e dat poporul în pază.** Un nou caz de defraudare din partea prea cinstitei administrații ni-se semnalează din Bîrzava.

Notarul de acolo, unul Kauner József a pus la o parte, ori poate le-a jucat în cărți, câteva miișoare de coroane din averea comunei.

S'a pornit o «strașnică» anchetă, — zicem strașnică pentru că cercetarea aceasta e făcută de șeful notarului de so'găbirăul din Radna, iar corb la corb nu-și scoate ochii — în urma căreia, notarul pungaș a fost... suspendat. Atita tot. Trebuie să se stabilească mai întâi, dacă a fost sau nu un bun agent de maghiarizare. În caz când și-a făcut în conștiință ungurească slujba, atunci se va trage o mușama groasă peste toată murdăria. Dacă nu s'a purtat *cinstit*, atunci vai de capul lui va fi închis pentru furt.

Cazul din urmă însă nu o să-l vedem. Unde s'a mai pomenit notar să nu-și facă datoria sa de slugă credincioasă, a unui guvern, care-i dă mână liberă în sacul cu bani, muncii din greu ai bietului popor!

— **Necroloage.** Văduva Cristina Ghimbășan n. Gürtlinger, membră fundatoare a Reuniunii femeilor române din Făgăraș, a răposat în Făgăraș în vârstă de 66 de ani — două zile după moartea bărbatului ei. În mormântarea ei a avut loc în cimitirul din Făgăraș, la 29 Decembrie.

Odihnească în pace!

— **Nicolae Cleș, din Vaca, student în cl. a VII-a gim. în urma unui morb de piept după lungi și grele suferințe și împărțit cu sf. Taine a în cetat din viață Sâmbătă la 25 Decembrie st. n. Rămășițele pământesti i s'au așezat spre odihnă veșnică în cimitirul bis. rom. gr.-or. din Vaca. Odihnească în pace!**

— **Aniversara catastrofei dela Messina.** Corespondentul nostru din Roma ne telegrafiază: Aniversara înfiorătoarelor catastrofe din Calabria și Sicilia a fost o zi de doliu pentru întreaga Italie. În toate orașele s'au ceremoniat parastase pentru odihna victimelor. Deosebit de solemne

au fost serbările comemorative în Reggio di Calabria, Messina, Catania, Palermo și Napoli. În Reggio di Calabria, unde prăvăliile au fost închise în semn de doliu, o procesiune impozantă a ieșit la mormântul comun, în care zac heca tombele victimelor, și a așezat pe el o frumoasă cunună de flori. Ministrul-președinte a adresat telegrame către toți primarii comunelor distruse de cutremur, încredințându-i că guvernul își cunoaște datoria și va avea mereu înaintea ochilor săi îndatoririlor ce a primit în fața regelui, a parlamentului și a lumii culte. Primarii comunelor nenorocite de cutremur au primit depeși de îmbărbătare din toată țara.

Din *Messina* se anunță: Din prilejul aniversării groaznicului cutremur locuitorii Messinei au veghiat toată noaptea și și-au reamintit scenele înfricoșate ale catastrofei. Mulți dintre ceie au răușit să scape și s'au așezat prin satele vecine, au sosit în ziua aniversară la Messina, cu trenuri speciale. Prăvăliile sânt închise. Pe case s'au arborat steaguri de doliu. Ruinele sânt iluminate în mai multe locuri, de către cei ce-și au îngropați acolo pe membrii familiilor lor. Episcopul a slujit un parastas la un altar așezat în tîntirimul ruinelor.

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Atlasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriu, Rachiul de drojii și Rom. 10 doze cu modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

x Frații Lászlóczky, fabrică de cîrnăterie, Cluj — Kolozsvár. Telefon 17. Recomandă specialitățile de prima calitate de cîrnăț din Cluj, slănină și articlii de cîrnăterie, precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cîrnăț, carmanadla, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă cîrtaboș de Cluj și sîngerete; specialități de cîrtaboș și cîrnăți, pastete și rînză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.: în fine untură curată de porc topită în vase. La comande mari și prețuri mari. Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros

Mișcarea culturală.

Teatru. Din cauze neprevăzute, reprezentarea teatrală proiectată de anul nou, se contramandeză.

Comitetul filial din Dej al »Societății pentru fond de teatru român«. Avarjază în 27 Decembrie 1909 st. v. (9 Ianuarie 1910 st. n. a treia zi de Crăciun), în sala cea mare a hotelului »Europa«: **Reprezentatie teatrală** la care sânt rugați a participa cât mai mulți. Venitul curat este destinat pentru trebuințele societății.

Mișcarea antifalcoholică

Apel

către preoții și învățătorii români din Ungaria.

De când s'a decretat activitatea politică, ne-a cuprins și pe noi boala politicei militante. Politizăm strună! Politizăm și cei cari ne pricepem, politizăm și cei, cari nu ne pricepem, toți ne fământăm creerii cu soarta țării. De vom continua astfel, vom păți cum a pățit carul din inima căruia a căzut cuiul; o parte va sta locului și numai roatele dinainte vor merge înainte. Cuiul carului nostru e gata să cadă, ne depărtăm prea tare de popor, căci puținul timp liber ce-l avem în munca pentru pâinea de toate zilele îl petrecem cu grijile cele mari ale politicei. În iarna trecută temându-ne de urmările analfabetismului s'a arătat un semn de îngrijorare a fruntașilor, s'a pornit un bun curent pentru vărsarea luminei între analfabeți. Foc de paie a fost și aceasta. Iute s'a început, dar și mai iute s'a isprăvit.

În zgomotul asurzitor al preocupărilor noastre abia se aude glasul miilor de muribunzi, al jertfelor întunerecului sufletec, de pe valea Crișului-

repede. Fole noastre amintesc de ei, cele din capitală ne învinuiesc pe noi pentru cauzele mizeriei, ce i-a cuprins și care zilnic își seceră roadele sale. Dar să fim sinceri, mizeria, întunerecul sufletec nu numai dealungul Crișului-repede și-a întins aripele sale negre, ci și în alte părți locuite de români. Poporul nu se mișcă, poporul nu înaintează alături cu cărturarii săi, e prea cufunda în întuneric. E conservativ și în sărăcie care e fiica neștiinței. Izvorul întunericului și al fiicei sale e însă alcoolul, (neuturile spirituoase). Stămpărarea setei cu alcool la român e boală cronică, care se repetă adeseori îmbolnăvind corpul și sufletul lui. Cum putem noi deci pretinde să înainteze cel bolnav, cel istovit căci proverbul latin zice: »Mens sana in corpore sano«?

Cuiul e gata să cază!...

Cinstiți părinți și frați învățători!

Pe d-voastre v'a rânduit Dumnezeu, să stați în contact nemijlocit cu românul. Simțiți bucuria lui, simțiți neazul lui; împreună rîdeți și împreună și plângeți! Puțină parte aveți din bucurie, dar cu atât mai mare din năcaz! Pe voi vă cătește în nepriceperea lui poporul, pe voi vă critică în necunoștința de cauză și inteligența. E lucru firesc că vă muștră, căci formați zala aceia, care leagă poporul. E și mai firesc: că lumea dela d-voastră așteaptă mântuirea neamului, împrăștierea întunerecului și frângerea cătușelor sărăciei, prin urmare deșteptarea poporului din amețeaia alcoolului.

Luptă se cere dela d-voastre de pe amvon, de pe catedră, pe străzi, prin adunări și târguri.

La luptă însă fără arme nimenea nu merge. Eu înțelegând cauza originală a mizeriei din popor, am ajuns la convingerea — și cred că și d-voastră în cea mai mare parte — că marna tuturor relelor la poporul nostru e beția — alcoolul. În contra alcoolului trebuie deci să ne căștigăm arme ca să-l putem învinge, căci apoi ușoare vor fi celelalte lucrări întru propășirea poporului, încredințat d-voastră.

M'am hotărît a aduna arme, material pentru lupta aceasta, dar singur nu sânt în stare. Am lipsă mare și de sprijinul d-voastră. În munca d-voastră grea și obositoare vreau să vă ajut, dar la o parte a lucrului meu trebuie să mă ajutați și d-voastră.

Voiesc să public o lucrare despre cauzele, efectul alcoolului, alcoolismul și lupta contra lui, din care fiștecare va putea scoate cele necesare în lupta grea ce o începem.

Nu cer mult! Cer numai răspuns la zece întrebări. Întrebări, la cari numai d-voastră puteți răspunde, întru ușurarea poziției în care azi vă aflați. Într-o scrisoare simplă îmi puteți da răspuns la toate întrebările. Din o comună ori preotul ori învățătorul poate răspunde, mai bine e însă ambii, căci câte capete, atâtea păreri.

Iată întrebările:

a) S'a încuibat beția în comună? și dacă da, la care sex, în ce vîrstă sânt și care e ocupațiunea alcoolistilor? Observați creșterea ori descreșterea beției?

b) Rachiul (vinarsul) se consumă în birt, sau în prăvălii, sau se duc la muncă și în ce cantitate? Oare acasă rachiul se bea regulat, e datină a-l cumpăra în cantități mai mari și se ține la îndemână?

c) Aflați, că e prea mare numărul birturilor (cârciumelor) și al prăvăliilor de spirituoase în raport cu populațiunea?

d) Ceice dau de lucru țaranului, dau la lucru și rachiul? Cât și în ce împrejurări? (Se cuprinde aici și servitorimea).

e) Scăderea sau creșterea din când în când a alcoolismului, în ce legătură stă cu ridicarea sau micșorarea plăților?

f) Cari sânt articolele principale de hrană a locuitorilor și oare cantitatea sau calitatea acestora influențează creșterea alcoolismului?

g) Oare locuințele mici, scunde, întunecoase, scumpetea lemnelor și a luminatului promovează cercetarea cârcimelor? și în genere sărăcia ce influență are asupra înclinării spre beție?

h) Cari sânt datinile (cununie, botez, înmormântări, pomeni, ceremonii, serbări și instituțiuni publice, târguri), cari promovează beția?

i) Suma cheltuită pe rachiul în ce raport este cu cea cheltuită pe hrană, îmbrăcăminte și impozite?

k) Oare crășmarii sau alți vânzători de alcool

Amestecă eu alte materii stricătioase și amestecătoare?

Acestea sânt întrebările, sânt ușoare și puține dar le află suficiente pentru a completa materialul meu deja adunat.

Poate cineva se va jena a da în vileag păcatele comunei sale. Acestea le atrag atențiunea că alcoolismul nu e la noi mai înrădăcinat, dar la noi se îngreunează soluțiunea bună prin treapta cultură a poporului.

În fine ca să ilustrez gradul răului provenit din beție citez cuvintele regelui prus Friderich Wilhelm III: »Aș considera drept cel mai mare merit a stăpânirii mele, dacă în cursul ei impozitul pe spirtoase s'ar reduce la nimica; sau cuvintele regelui svedian Oscar I: »Nu cunosc un astfel de preț, pe care să nu-l dau, numai ca să scap poporul meu din jugul băuturilor spirtoase«.

Ku nu sânt rege, nu am comori, dar aș da tot ce am ca să văd măcar scăderea consumării alcoolului la poporul român.

Domnilor preoți și învățători, vă rog considerați răspunderea la întrebările de sus, ca o datorie a d-voastră, trimițându-mi-le la Arad (Seminar) până în ziua de 1 Martie n. 1910.*).

Nicolae Mihulin,
profesor preparandial.

*) Toate gazetele sânt rugate a reproduce acest apel.

ECONOMIE.

Din »Calendarul portativ al funcționarilor de bancă români pe 1910«. Numărul total al funcționarilor aflați în serviciul băncilor noastre (funcționari de profesie și funcționari de ocazie, jurisperșii etc.) în anul 1909 se cifrează cu 730 față de 658 în trecut.

Fonduri de pensii au cu totul 74 de institute de bani (din 164).

Suma dată de institutele noastre de bani pentru scopuri de binefacere dela înființarea lor până în prezent se urcă la coroane 1,365.363.

Alegerile la Camera de comerț și industrie din Brașov. La 17 crt. au fost alegerile pentru membrii camerii de comerț și industrie din Brașov. Dintre români au fost aleși în secția comercială membrii ordinari d-nii: Ioan Ciurcu, librar; Ioan Dușoiu, comerciant și Ioan Săbădeanu, comerciant de încălțăminte; iar membru suplent d. Ilie Savu, comerciant, toți din Brașov.

În secția industrială au fost aleși d-nii: Dumitru Căpățînă, măcelar și Eugen Precup, măestru lăcătar în Brașov.

Piața grânelor din Arad.

29 Decembrie 1909

S'a vândut azi:

grâu 500 mm.	13.60—13.80
orz 100 mm.	5.60—5.70
ovăș 100 mm.	9.20—
secară 100 mm.	7.00—
păpușoi 500 mm.	6.70—

Prețurile sânt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 29 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățianesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitate I. — — —	19 » 75—20 » 05 »
Orzul de calitate mijlocie	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75—14 » 95 »
Ovăș de calitate I. — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăș de calitate a II. — — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

„Calendarul portativ al funcționarilor de bancă români pe 1910“. Anul II, redactat de Vasile Babi. Arad. Tipografia Diecezană.

Ca și calendarul din anul I, calendarul acesta a apărut cu un conținut interesant și variat pe 181 pag. În partea calendaristică sânt indicate termenele de plată pentru administrarea dărilor și comp. erariale; apoi se dă tarifa de timbre, de taxe poștale și o tabelă comparativă a monedelor. Urmează după aceea partea literară cu numeroși articoli semnați de: Vas. Babi, («Chestiunea organizării funcționarilor de bancă români»); T. Filipescu, («Organizarea economică»); E. Tișca, («Rolul băncilor și al funcționarilor lor în organizația noastră economică»); C. Călușun jun., («Ceva despre calificarea funcțion. noștri de bancă»); Emil Russu, («Din durerile noastre»), Din cronica anului (crestături). Tragerile la sorți în 1910. Numele funcționarilor dela băncile române (în ordine alfabetică). Institutele financiare române. «Solidaritatea». Recomandăm calendarul spre procurare băncilor și funcționarilor noștri de bancă. Prețul e 2 cor.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare
Au apărut:

Din compozițiile lui Dr. Iustin Cl. Iuga, au apărut în ediția a II-a următoarele:

Vioarele de iarnă, polca mazurcă pentru pian	prețul	C. —40
Marșul studenților, pentru pian	prețul	» —40
Resignare, romanță pentru voce și pian		» —50
Thalia română, marș pentru pian		» —40
Cântece și plângeri, un caiet de compoziții, cuprinzând 6 piese pentru voce și pian	prețul	3—

Se pot procura dela »Librăria a hidicezană« din Sibiu (Nagyszében), »Librăria M. Onișor« din Năsăud (Naszód), »Librăria A. Todoran« din Gherla, (Szamosujvár), și dela »Librăria Tribunei«, Arad. Cele 4 dintăiu se pot însă comanda numai dela autor din Gherla (Szamosujvár) și dela librăria »Tribunei«. La comandă e de a se alătura 10 fileri pentru porto poștal (recom. 45 fil).

Tipărituri advocaționale în limba maghiară:
Adás vételi szerződés 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Haldéset felvétel 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Házassági életközösség helyreállitási kérvény 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Közégi bizonyítvány 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 coroață.

Kielégítési végrehajtási kérvény 1 bucată 4 fil.; 50 bucăți 1 coroață 50 fileri.

Meghatalmazás 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 coroață.

Sommás kereset 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 coroață 20 fileri.

Leltár 1 buc. 8 fileri; 50 buc. 2 cor. 50 fil.

Árverési feltételek 1 buc. 3 fil.; 50 buc. 1-25 fil

Călendar pe anul 1910.

»Călendarul Minervei«	» 1-25
»Călendarul Neamului Românesc«	» —80
»Călendarul dela Arad«	» —50
»Călendarul dela Arad«	» —30
»Călendarul Poporului român«	» —40
»Călendarul rațional«	» —36
»Călendarul Aurorei«	» —40
»Amicul Poporului«	» —70
»Călendarul Săteanului«	» —30
»Călendarul dela Cluj«	» —20
»Călendarul Poporului«	» —40
»Călendar Arhidiecezan« (Sibiu)	» —80

Calendar de părete Block foarte frumos lucrate cu prețurile de 1, 1-50, 2, și 2-50 coroane.

Din Biblioteca muzicală »Lira română«

Nr. 1: »Deșteaptă-te Române«.
Nr. 2: »Luna doarme.«
Nr. 3: »Aoleo!«
Nr. 4: »Suspine crude.«
Nr. 5: »Cât te-am iubit.«

Nr. 6: »Călugărul din vechiul schit.«
Nr. 7: »Pentru tine Iano.«
Nr. 8: »Două fete spală lână.«
Nr. 9: »Ce te legeni codrule.«
Nr. 10: »Steluța.«
Nr. 11: »Cucuruz cu frunza'n sus.«
Nr. 12: »Fetișo din acel sat.«
Nr. 13: »Popa zice, că nu bea.«
Nr. 14: »Inimioara mea.«
Nr. 15: »Am un leu, și vreau să-l beau.«
Nr. 16: »Pasere galbenă 'n cioc.«
Nr. 17: Imnul regal român.
Nr. 18: Cântul grăteii latine.
Nr. 19: Tricolorul. Imn patriotic.
Nr. 20: Steagul nostru. Imn patriotic.
Nr. 21: Mama lui Ștefan-cel-mare.
Nr. 22: Domnul Tudor, cântec național.

Fiecare număr 20 bani, plus 5 fil. porto poștal.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—20—30 fileri, pentru porto poștal.

A apărut și se află de vânzare la librăria »Tribunei«

„Impresii de teatru din Ardeal“

de Zaharie Birsan.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Poșta administrației.

Al. Toader, Segheștel. Nu cunoaștem nici noi o firmă, unde ai putea să te adresezi.

L. Mioc, Varsădia. Adresa cerută e: București, strada Traian 193.

Redactor responsabil Iuliu Giargiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și conș.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Receala

e ușa secretă, prin care intră toate boalele serioase în corpul omenesc. »Emulsiunea Scott«, compoziție de olei de ficat de pește e însă cheia care închide această ușă, încă înainte de a se apropia boalele de ea.

Emulsiunea Scott

a ajuns la mare renume, mai ales prin curățenia, mistuirea ușoară și puterea de vindecare. Medicii, moașele, părinții și bolnavii deopotrivă recomandă acest medicament, ca cea mai încrezută proptă a sănătății.

Emulsiunea Scott e cea mai veritabilă.

Să vinde în toate farmaciile. 9

Prețul unui flacon original 2 cor. 50 fil.

Ministerul Finanțelor.
 Direcțiunea Comptabilității Generale
 a Statului și a Datoriei Publice.
 Datoria Publică.

Nr. 124741. 26 Novembre 1909.

Publicațiune.

A 8-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1905 împrumutul de Lei 100,000.000 se va efectua în ziua de 20 Decembrie 1909 / 2 Ianuarie 1910, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 593.000 în proporția următoare:

21 titluri de câte 5.000 Lei	105.000
71 » » » 2.000 »	177.500
148 » » » 1.000 »	148.000
325 » » » 500 »	162.500

565 titluri pentru o valoare nominală de Lei 593.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
 a Statului și a Datoriei Publice.
S. Quintescu.

3000 coroane pe an și locuință frumoasă

poate câștiga un comerciant harnic ca conducător pentru prăvălia mea de manufactură și fier din Jebel, care va rămânea ca filială. Deoarece eu primesc o prăvălie mai mare în oraș, trebuie să rămână respectivul singur aici, și să fie responsabil pentru un Lager de 20,000 coroane, de aceea cel ce vrea să ocupe postul trebuie să dispună de cel puțin 2000 coroane în bani gata ca cauție. Tot odată angajez și

2 sodali (commis) tineri.

Gheorghe Turcoane,
Zsebely (cott. Timiș).

MARE CUMPĂRARE DE CRĂCIUN.

Din cauza aglomerației mari din magazin se poate căpăta cu prețuri nespuse de mici cei mai noi și mai frumoși articli de sticlă, porțelan și pentru spălat.

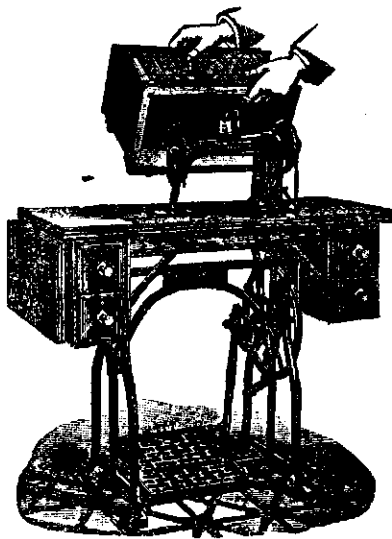
Mare asortiment de **lampe de atârnat și de masă.**

Cea mai ieftină sursă de cumpărat **obiecte de lux (figuri).**

Obiecte de lux. din argint de China și aplacca, obiecte de masă de prima calitate. Foarte mare asortiment de **cadre**, din totdeauna se află în magazin peste 400 de mustre nouă și executate cu gust.

FISCHER MÖR, Andrassy-tér 20.
 Telefon pentru oraș și comitat 568.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-aud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat în 1880.

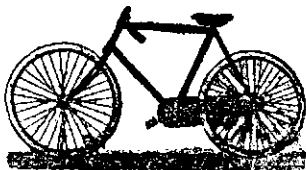
Reinhold ZOLLER
 măiestru mechanic
FEHÉRTÉMPLOM
 Schillergasse 8.
 lângă „Burg”.

Își recomandă on. public din

loc și provincie marelui său atelier mehanic unde se repară tot felul de **mașini de cusut și biciclete.** Ține în depozit tot felul de **gramofoane și plăci.**

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. c. părți singurate de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu prompt.

TÖRLEY PEZSGÖ

Schimbare de prăvălie.

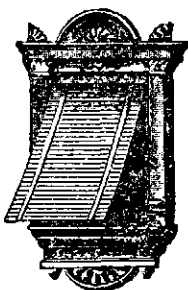
Am onoare a face cunoscut on. public, că mi-am s'ramutat prăvălia în edificiul școlii de fete din strada Weitzer János.

Rugând și pe mai departe sprijinul on. public, sânt

cu stimă

Wolf János
 pantofar.

Fabrică aranj. cu instalație electrică.

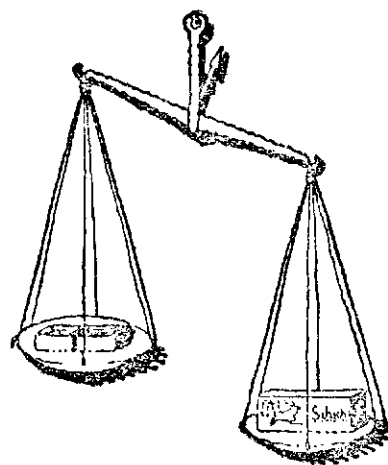

B. Skrbic
Zagreb

— Ilica Nr. 40 —

recomandă renumitele sale rolete de scândurițe, de lemn și graduate și rolete de fier pentru uși la prăvălii etc., rugând a da mai multă atențiune acestui firme solide.

Catalog de prețuri și prospecte se trimite gratis.

La cumpărarea săpunului să se caute

Bunetea,
Prețul și Greutatea.

Săpunul-Schicht.

Este neîntrecut de ori-ce alt săpun din lume în privința însușirilor bune, curățenia, puterea solubilă, bunătatea ce posedă și ieftinătatea.

S'au ieftinit cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.

100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.
 Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra fecului.
E cea mai nouă invenție brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie și neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuința ori și cine. Apoi e ușoară circa 2½ kgrm. Se poate folosi și la udatul grădinilor. Prețul 20 cor. Spedirea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la tinichigiul

TRAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun și a cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnătari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii mănutorii. — Recvizite de masă din Alpacca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de brânșă aceasta precum și ascuțire, le execută în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — — — — prețurile cele mai moderate. — — — — —

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe Andrásy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în ori-ce cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139, la firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

Kuhl Mihály

vopsitorie specialistă, și
:- Institut chimic -:
pentru curățirea hainelor.

Institutul: Lipót-utca Nr. 14. ARAD. Právaia: Deák Ferencz-u. 39.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis conform cerințelor moderne de azi o

vopsitorie specialistă și institut chimic pentru curățirea de haine,

unde primesc ori-ce vopsire și curățire de brânșă aceasta. — Văpsesc și curățesc: haine bărbătești, femelești, uniforme, precum și mătase, catifea, plisă, pânură, batist, dantele, til, crep, mănuși, articlii de păr, mașoni, boauri, tapete, covoare, fugare mășale și coperte de pat, perde de Tunis și dantele, umbrele, broderii cu aur, argint și perla etc., cu orice decorații fără a le desface.

Prețuri moderate. Comandele prin poștă se execută prompt și conștientos.

Recomandându-mi întreprinderea sprijinului on. public, rog ca să fiu onorat cu comande.

Dacă vrei să rămâi tot tineră și frumoasă!

să folosești numai

CREMA DE ROZE, efectul căreia e surprinzător și plăcut.

Asemenea efect cu alle asemenea preparate nu s'a putut ajunge. Prin urmare CREMA DE ROZE e cea mai excelentă pentru păstrarea fineții obrazilor și mâinilor. Prețul unui flacon 1 cor.

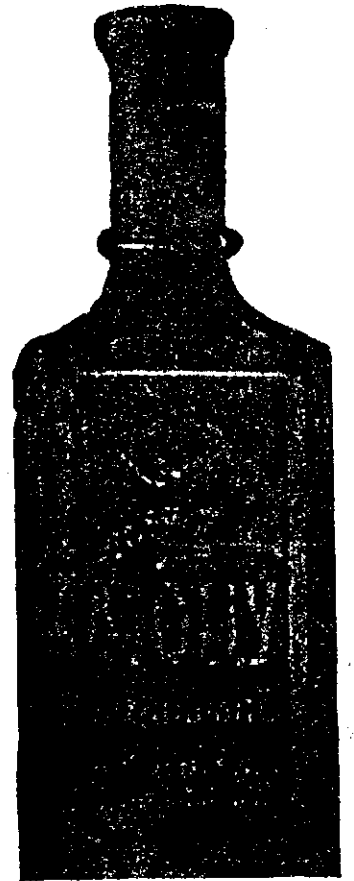
SAPUNUL DE ROZE, perfect și preparat din cele mai plăcute și odorose materii. Bucata 70 filleri.

PUDRA DE ROZE, foarte recomandabilă. Preparată din cele mai gingașe părți, se prinde bine și de loc nu e vătămătoare. În culori: alb, rosa și crème. Prețul 1-20 cor.

A se comanda la:
POKORNY DUȘAN,
farmacie la
SFANTA TREIME, în
FEHÉRTEMLÖM.

"MOLLY"

În timp de

3 zile vei avea mâni mai catifelate și albe ca spuma, dacă vei folosi cosmeticul pt. mâni „MOLLY“

Chimiștii și cosmeticii experți, adevărați, confirmă că cosmeticul pentru mâni „MOLLY“ este preparatul cel mai desăvârșit al timpului de azi.

Magazin principal și de expediție:

NESTOR HANZU,

Droguerie „La Crucea Roșie“.

Arad, str. Weitzer János Nr. 2.

În atențiunea parohilor!

Szentgyörgyi Oszkár

pictor de firme de embleme de biserică și auritor în Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.

Săvârșesc orice lucru în brașua aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă orice încorectitudine în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.

Cu distincția stîmă:

Szentgyörgyi Oszkár.

BERBERSZKI MIKLOS

pantofar

Nagybecskerek, Józseffőherceg-ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot felul de ghete și pantofi pregătiți din piele neagră și colorată, precum și din din catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Neguțătorii se bucură de favoruri deosebite.

CANARINI!

Cele mai frumoase cântărețe moderne cântă

ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soiul. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiul se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la los în viață se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,

Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Fondat la 1879.

Telefon 107-14.

Bittner János

fabricator de articole bisericesti din aur — argint și din tot felul de metale. —

Recomandă în atențunea onor. preoțimi monumentalele sale obiecte bisericesti originale și în stil curat, precum și auritura și argintătura executată prin foc și nefalsificată. Auritura prin — foc dela 21 cor. în sus. —

Fabrica:

Budapesta IX., Lónyay-utca 23.

La dorință escurgem la fața locului.

Catalog mare și ilustrat trimitem gratis și franco.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic, pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în ARAD, strada Balthyányi Nr. 17.

Pregătește cordoane pentru rauri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

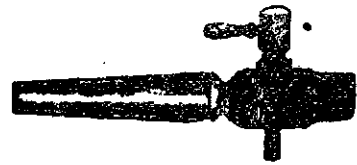
Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fără miros. Pissoare, șgălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — pentru încălzire contrală. —

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetiilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Prima fabrică de slăvini din Ardeal.

Mozes András

Brașov, (Brassó) Hosszu-utca 32.

Recomandă neguțătorilor de fier, vin și șpirit, precum și fabricelor de oțel slăvinele sale pentru vase, pregătite din lemn de prun și arțar cu prețuri moderate. — Catalog de prețuri la cerere cu provocare la z'arul acesta trimite gratuit

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4} și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipen spesele de intabulare, converten datorile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Claba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

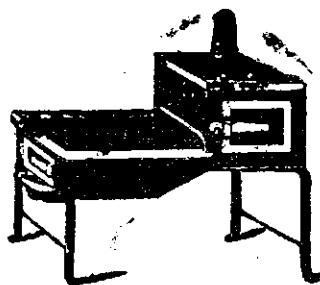
(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Succesorul lui DERNER GYORGY

ROTH JANOS

BRAȘOV—Brassó, Felső-uj utca 28.

Organizație solidă, promptă și pe lângă prețuri moderate.

Se recomandă ca lăcătar—mașinist, întreprinzător în toate afacerile de lăcătarie la edificii și alte întreprinderi. Pregătește pieptenc pentru pieptenarea lânii și a caierelor, precum și toate mașinăriile pentru torsul și dăpănatul lânii. Mai departe reparaază malșinerii de moară și le ajustează cu clopoțele electrice.

Prima fabrică de nisip, peatră de var și stingătoare de var din Perjámos.

Filiala arădană

s'a deschis pe piața Óvár.

Comandele se primesc în cancelaria fabricii din

:: :: :: Arad, Óvár-tér, la :: :: ::

RÖSER MIHÁLY és Társai.

Daruri de Grăciun:

Compoziții românești de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece.

(Voce și piano).

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puin! cucului.
Bădișor depărțitor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade zău o fi păcat.
Bagă, Doamne luna'n nor.

CAIETUL II.

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năosjit ca mine nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducese.
Trageți voi boii!
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo.)

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărca.
Ardeleana (ca în Bana) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brâu I.
Hora.
Ardeleana (ca'n Bana) II

CAIETUL II.

Ardeleana (ca'n Bana) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Țarina.
Învârtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brâu II.

CAIETUL III.

Brâu III.
Hațegana.
Ardeleana (ca'n Bana) VI.
Învârtita II.
Pe picior III.
Ardel. (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca'n Bana) V.
Brâu IV.

Prețul unui caiet: cor. 4—
fr. 5—

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiu (Nagyszeben).

Halmái József, fost adjunct la notarul public
Strausz Gyula, regesc din Borosineu, și
fost oficiar de bancă. —

Cancelaria înregistrată

Halmái și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijloceste: împrumuturi ipotecare (pe
întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (con-
vertarea) de împrumuturi ipotecare, dela
procente mai mari la mai mici.

Mijloceste: cumpărarea, vinderea, schim-
barea și esarendarea de averi mai mari
pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) case-
lor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât
se poate de minimale.

Mijloceste: vinderea, cumpărarea și schim-
barea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea ave-
rilor imobile (pământuri).

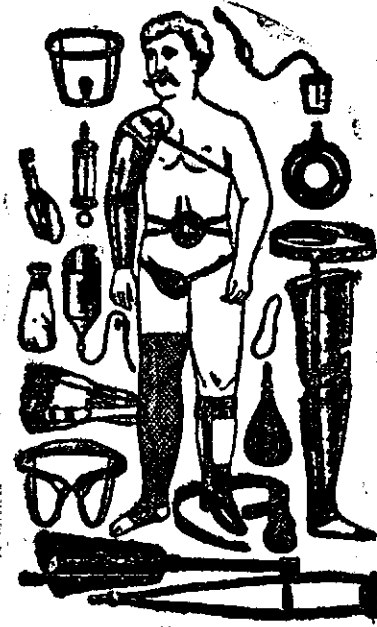
Telefon Nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmalstrausz.

Correspondența se poate face și în limba română.
Arad, (str. bisericii) Weitzer János-u. Nr. 9,
în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmái și Strausz.

SZUPPY LAJOS,

mănușer și fabricant de bandage
ARAD, piața Andrassy nr. 20.

I. Fabricate proprii de:
Mănuși lustruite (glacé), mănuși de
Șvedia, - Mocca, - de piele de cerb,
pentru călătorie cu trăsuri, - pen-
călărit și mănuși pentru soldați
prețuri moderate. Cingătoare de pi-
— Mănuși de ață și de mătăsă.

II. Fabricate proprii de:
bandage, legătoare de pântec, legă-
toare de buric, oblitore, bretele pe
tru pantaloni, calșavete, picioare
mâni artificiale pe măsură se execu-
— — prompt și conștiințios. —

III. Magazin stabil în mare și mic.

Decorație admirabilă pentru pomul de Grăciun.

Lumini scânteitoare!

Nu afumă! Fără miros! Nesticăcioase!
1 duzină 40 fleri.

Cel mai bun mijloc pentru conservarea
părului este:

SERAIL.

Nutrește părul, îi promovează creșterea, în-
cetează căderea părului și oprește compu-
nerea mătreței. 1 sticlă 1-20 cor.

La cazuri de reumă, dureri în oase și la
podagră serul:

„Reuma“

are o putere miraculoasă.
1 sticlă 1 cor.

Vin alb de masă excelent.

1 litru 60 fl.

Vin roșu de masă excelent de 5 ani.
Litra cu 1-50 cor.

Pentru o sticlă se 20 fl., care sumă, dacă sticla
ni-se aduce îndărăpt, o reîntorcem.

Se poate căpăta dela farmacia lui:

Rozsnyay Mátyás Arad.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de clasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Právália: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani clasornice
de turn, școli, castele și cazarme,
primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, budget face gratuit și trimite
porto-franco ori cui.